

آیت‌الله سیداحمد خاتمی

تقریب مذاهب

راهبرد وحدت در برابر دشمنان اسلام

حقیقت تقریب، وحدت در برابر دشمن اسلام است؛ پنج انگشت یک دست در شرایط عادی از هم فاصله دارند؛ اما هنگامی که دشمن حمله می‌کند، به‌هم می‌چسبند و تبدیل به «مشت» می‌شوند. این مشت، مشت جهان اسلام علیه استکبار است، این خط، هم خط اهل بیت علیهم‌السلام و هم خط نظام اسلامی است.

می‌کند، به‌هم می‌چسبند و تبدیل به «مشت» می‌شوند. این مشت، مشت جهان اسلام علیه استکبار است. این خط، هم خط اهل‌بیت علیهم‌السلام و هم خط نظام اسلامی است. لازم است ذکر شود: «تقریب به‌معنای پنهان‌کردن حقایق نیست؛ بلکه «بیان درست و علمی حقایق، تقریب را تقویت می‌کند.» شهادت حضرت زهرا علیها‌السلام چنین حقیقتی است که نباید پنهان شود.

بیان درست حقایق، تقریب را تقویت می‌کند. شهید مطهری رحمته‌الله مقاله‌ای نوشته‌اند تحت عنوان «نقش‌الغدیر در وحدت اسلامی.» ایشان می‌گویند: الغدیر بالاترین نقش را در وحدت داشته؛ چون مطالب مستند بیان شده است. مصائب حضرت صدیقه طاهره علیها‌السلام که وارد شده، همه‌اش مستند به کتاب‌های اهل سنت است.

تاکید اهل‌بیت علیهم‌السلام بر شهادت حضرت زهرا علیها‌السلام شهادت حضرت زهرا علیها‌السلام را تنها ما نمی‌گوییم. امام کاظم علیه‌السلام در کتاب «الکافی» باب مولد موسی‌بن جعفر علیه‌السلام صریحاً فرموده است: «کانت فاطمة صدیقة شهيدة»

معرفی چند کتاب مفید درباره حضرت زهرا علیها‌السلام ۱. «الحجة القراء فی شهادة الزهراء» تألیف آیت‌الله‌العظمی سبحانی: شامل سی سند که هیچ‌کدام از مآخذش شیعی نیست و همگی از منابع اهل‌سنت است. ۲. «ظلمه الزهراء علیها‌السلام فی‌النصوص والآثار»، مستند به منابع اهل سنت.

۳. «ماساء الزهراء علیها‌السلام» (دو جلد)، تألیف علامه سید جعفرمرتضی. او مجتهد تاریخ بود. در این دو جلد، تمام مصائب وارد بر حضرت زهرا علیها‌السلام – یکی یکی و با سند– بیان شده است.

هرکس در حوزه به جایی رسیده، با محبت اهل‌بیت علیهم‌السلام بوده‌است

هر کسی که در این حوزه به جایگاهی رسیده، تنها با محبت و تمسک به اهل‌بیت علیهم‌السلام بوده است. من در اینجا چند نام بزرگوار را ذکر می‌کنم: امام خمینی رحمته‌الله: بی‌تردید او بالاترین نقش را در احیای اسلام ایفا کرد. آیت‌الله‌العظمی اراکی رحمته‌الله که سن ایشان ده سال بیشتر از امام رحمته‌الله بود و مقداری

ل عبارت «تقریب» به‌معنای زندگی مسالمت‌آمیز بین شیعه و اهل‌سنت است که این خط، نه خط امروز بلکه **خط اهل‌بیت علیهم‌السلام** در طول تاریخ بوده است. در کتاب «اصول کافی»، در باب آخر ایمان و کفر چندین روایت وجود دارد که به ما دستور می‌دهد، با اهل سنت زندگی مسالمت‌آمیز داشته باشیم. یکی از **سوره‌هایی که مورد استفاده قرار می‌گیرد، «اختلاف» است؛** بنابر این روایات، **خط ما در مسأله تقریب، خط اهل بیت علیهم‌السلام باشد.**

۱. مثل سفینه نوح علیه‌السلام: در روایتی در «بحارالأنوار»، جلد ۲۳، صفحه ۱۰۵ آمده است: «يقول ابازر وهو أخذ بباب الكعبة: من عرفني، فاني عرفني ومن انكرني، فانا ابوزر، سمعت النبي يقول: **إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ**؛ من تمام وجودم با این روایت هم‌صداست: هرکس که بر این کشتی سوار شود، سرنجام به خیر و سلامت خواهد رسید.

در نقلی از آیت‌الله حق‌شناس – از علمای تهران– و آیت‌الله شاه‌آبادی رحمته‌الله آمده است که در استخاره به عصمت فاطمه علیها‌السلام می‌گفتند: «من ركبها نجا ومن تخلف عنها غرق.»

۲. مثل باب حطه بنی‌اسرائیل: «باب حطه» بابی بود که بنی‌اسرائیل از آن عبور می‌کردند، گناهان‌شان آمرزیده می‌شد. در بحارالأنوار، جلد ۳۰، صفحه ۴۰ پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در حدیثی فرمودند: **«إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ بَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ، مَنْ دَخَلَ غُفِرَ لَهُ** «اهل‌بیت علیهم‌السلام نیز مثل همان باب حطه در میان بنی‌اسرائیل هستند؛ هر کس از این دروازه وارد شود، گناهانش بخشیده خواهد شد.»

۳. مثل بیت‌الله‌الحرام: در روایتی نقل شده: «رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم **لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ علیه‌السلام: مَثَلُكُمْ يَا عَلِيُّ مَثَلُ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ، مَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا، فَمَنْ أَخْبَكُمْ وَوَلَاكُمْ كَانَ آمِنًا** من عذاب النار ومن أبغضكم ألقى في النار يا عليّ وبلغ عليّ الناس حرج النّيب من استطاع إليّ سبيلاً» پس مردم باید به سوی خانه خدا بیایند.

یکی از صحابیان از حضرت زهرا علیها‌السلام پرسید: «چرا علی علیه‌السلام برای گرفتن حق خود اقدام نکرد؟» صدیقه طاهره علیها‌السلام فرمود: «مَثَلُ الْإِمَامِ مَثَلُ الْكَعْبَةِ إِذْ تَوَتَّى وَلَا تَأْتِي» کعبه سراغ کسی نمی‌رود.

۱. تمسک به اهل‌بیت علیهم‌السلام: در کتاب «کفایة‌الأثر»، صفحه ۲۲۰، از رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل شده: **«مَنْ تَمَسَّكَ بِعِتْرَتِي مِنْ بَعْدِي كَانَ مِنَ الْفَائِزِينَ**» «فار» به‌معنای برنده‌شدن است؛ یعنی: «هرکس که در زندگی می‌خواهد برنده و پیروز باشد، باید به اهل‌بیت علیهم‌السلام تمسک کند.» در این زمینه، ۲۰ روایت داریم.

۲. تمسک به اهل‌بیت علیهم‌السلام: در کتاب «کفایة‌الأثر»، صفحه ۲۲۰، از رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل شده: **«مَنْ تَمَسَّكَ بِعِتْرَتِي مِنْ بَعْدِي كَانَ مِنَ الْفَائِزِينَ**» «فار» به‌معنای برنده‌شدن است؛ یعنی: «هرکس که در زندگی می‌خواهد برنده و پیروز باشد، باید به اهل‌بیت علیهم‌السلام تمسک کند.» در این زمینه، ۲۰ روایت داریم.

۳. ولایت: پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌فرمایند: «من كنت مؤلفها علي مؤلا؛ هرکه من مولای او هستم، علی مولای اوست.» این ولایت، یکی از حقوق عینی و اساسی اهل‌بیت علیهم‌السلام بر ماست.

۴. تقدیم اهل‌بیت علیهم‌السلام: در روایتی آمده: **«لا یتّشّاه بِنَا أَحَدٌ؛ هیچ‌کس را با ما قیاس نکنید.**» در این زمینه، هشت روایت داریم.

۵. اقتدا به اهل‌بیت علیهم‌السلام: تمسک به آن‌ها و قراردادن‌شان به‌عنوان أسوه.

۶. گرامی داشتن اهل‌بیت علیهم‌السلام: رسول خدا می‌فرمایند: **«أَيُّهَا النَّاسُ، عَظِّمُوا أَهْلَ بَيْتِي فِي خِيَاتِي وَمَنْ بَعْدِي، وَأَكْرِمُوهُمْ وَفَضِّلُوهُمْ؛ ای مردم! اهل‌بیت مرا در زمان حیاتم و پس از من بزرگ دارید و به آنان احترام گذارید و برتریشان دهید.»**

تشبیهاتی که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره اهل‌بیت علیهم‌السلام دارند تشبیهاتی که پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره اهل‌بیت علیهم‌السلام بیان فرموده‌اند، ۵ شباهت است که در روایات به آن اشاره داشته‌اند:

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله سید احمد خاتمی، عضو فقهای شورای نگهبان و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در درس اخلاقی که در شب ولادت حضرت زهرا علیها‌السلام در مدرسه عالی دارالشفا برگزار شد، درباره جایگاه اهل‌بیت علیهم‌السلام و لزوم ارتباط و توسل طلاب به این حجت‌های الهی و همچنین اهمیت تقریب مذاهب به ایراد سخن پرداخت که در ادامه می‌خوانید:

برخی از انحرافاتِ که امروزه در گفته‌های برخی افراد دیده می‌شود– کسانی که هیچ‌گونه شناخت واقعی از اهل‌بیت علیهم‌السلام ندارند– این است که اهل‌بیت علیهم‌السلام را به‌عنوان افراد معمولی معرفی می‌کنند. این یک ناهمپی گسترده است.

فهم اهل‌بیت علیهم‌السلام چیست ۱؟. ائمه علیهم‌السلام، خُلَفَاء خداوند هستند؛ ۲. خُلَفَاء‌النّبی هستند؛ ۳. اولوالامرند؛ ۴. اهل‌الذکر هستند؛ ۵. حفظة‌الدین هستند؛ ۶. باب‌الله هستند؛ ۷. ارکان الارض هستند؛ ۸. معادن‌الرساله هستند.

این اوصاف است که باید در نگاه ما به اهل‌بیت علیهم‌السلام حاکم باشد. کسانی که ورودی صحیحی به معرفت اهل‌بیت علیهم‌السلام ندارند، هرگاه سخن می‌گویند، امام معصوم علیه‌السلام را مانند بشری عادی تصور می‌کنند. گاهی انحرافاتی را که در برخی کلام‌ها دیده شده است که حتی ابن تیمیه حبیش که همیشه تابلویی بر ضد اهل‌بیت علیهم‌السلام بوده است، چنین چیزی از او نقل نشده است. پس از تکرار این سخنان انحرافی خودداری می‌کنم.

همه نسبت به اهل‌بیت علیهم‌السلام حقوقی بر گردن‌مان داریم مطلب دوم: حقوق اهل‌بیت علیهم‌السلام بر ماست و ما مکلفیم این حقوق را ادا کنیم.

۱. «مؤدت فی القربی»: در این باره، بیست‌وشش روایت داریم که می‌فرمایند: «مزد رسالت من، همین مؤدت فی‌القربی است.»

اشک‌هایی که در ایام فاطمیه و سایر زمان‌ها ریخته می‌شود، درواقع مصداق «مؤدت» است. آن اشک‌های پاک و ناب، زمانی جاری می‌شوند که دل بسوزد. این اشک، پیامی دارد. پیام آن این است: «امام معصوم علیه‌السلام چنان دوست‌داشتنی است که هیچ قلمی نمی‌تواند آن را بیان کند و هیچ زبانی نمی‌تواند آن را توصیف کند.»

۲. تمسک به اهل‌بیت علیهم‌السلام: در کتاب «کفایة‌الأثر»، صفحه ۲۲۰، از رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل شده: **«مَنْ تَمَسَّكَ بِعِتْرَتِي مِنْ بَعْدِي كَانَ مِنَ الْفَائِزِينَ**» «فار» به‌معنای برنده‌شدن است؛ یعنی: «هرکس که در زندگی می‌خواهد برنده و پیروز باشد، باید به اهل‌بیت علیهم‌السلام تمسک کند.» در این زمینه، ۲۰ روایت داریم.

۳. ولایت: پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌فرمایند: «من كنت مؤلفها علي مؤلا؛ هرکه من مولای او هستم، علی مولای اوست.» این ولایت، یکی از حقوق عینی و اساسی اهل‌بیت علیهم‌السلام بر ماست.

۴. تقدیم اهل‌بیت علیهم‌السلام: در روایتی آمده: **«لا یتّشّاه بِنَا أَحَدٌ؛ هیچ‌کس را با ما قیاس نکنید.**» در این زمینه، هشت روایت داریم.

۵. اقتدا به اهل‌بیت علیهم‌السلام: تمسک به آن‌ها و قراردادن‌شان به‌عنوان أسوه.

۶. گرامی داشتن اهل‌بیت علیهم‌السلام: رسول خدا می‌فرمایند: **«أَيُّهَا النَّاسُ، عَظِّمُوا أَهْلَ بَيْتِي فِي خِيَاتِي وَمَنْ بَعْدِي، وَأَكْرِمُوهُمْ وَفَضِّلُوهُمْ؛ ای مردم! اهل‌بیت مرا در زمان حیاتم و پس از من بزرگ دارید و به آنان احترام گذارید و برتریشان دهید.»**

تشبیهاتی که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره اهل‌بیت علیهم‌السلام دارند تشبیهاتی که پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره اهل‌بیت علیهم‌السلام بیان فرموده‌اند، ۵ شباهت است که در روایات به آن اشاره داشته‌اند:

آیین رونمایی موسوعه ۶۰ جلدی دانشنامه قرآنی اهل‌بیت علیهم‌السلام با عنوان «اهل‌بیت‌القرآنیة» با حضور شخصیت‌های علمی و قرآنی رونمایی شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، در ابتدای این نشست‌الشیخ خیرالدین الهادی، مدیر بخش قرآنی عتبه حسینی گفت: موسوعه ۶۰ جلدی دانشنامه قرآنی اهل‌بیت علیهم‌السلام، درواقع یکی از ثراث اهل‌بیت پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است.

وی افزود: علما و بزرگان محترمی بر این موسوعه نظارت داشته‌اند. حدود یک ماه پیش، در خدمت برخی از فضلا در جوار مولای مان، امام رضا علیه‌السلام بودیم و گفت‌وگو به این دانشنامه کشیده شد. آنها گفتند که از انتشار آن از عراق شگفت‌زده شده‌اند و این اولین دانشنامه از این نوع است.

مدیر بخش دارالقرآن عتبه حسینی بیان کرد: این علوم در حال حاضر در کتب اصلی اسلامی ما؛ یعنی در کتب مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام وجود دارد؛ همه علوم در مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام وجود دارد و ما چیز جدیدی ارائه نکردیم. بیشترین کار ما در کاوش‌ها، مبتنی بر تحقیق و کشف آثار اهل‌بیت علیهم‌السلام، سپس جمع‌آوری و طبقه‌بندی آنها بود.

شیخ خیرالدین الهادی بیان کرد: مبحث دومی که باید در این مقال بیان کنم، مؤسسه‌ای بود که این کار را انجام داد. مرکز قرآن کریم یا دارالقرآن کریم حرم مطهر امام حسین علیه‌السلام، این کتاب را منتشر کرد و تصور می‌کنیم که خداوند متعال در انتشار این دانشنامه زیر قبه سیدالشهدا علیه‌السلام حکمتی داشته است و ما این مسأله را به فال نیک می‌گیریم.

وی گفت: دارالقرآن کریم بر چند محور تمرکز داشت. محور اول تمرکز بر جنبه‌های ظاهری و کلامی قرآن کریم بود؛ زیرا

گزارشی از رونمایی موسوعه ۶۰ جلدی دانشنامه قرآنی اهل‌بیت علیهم‌السلام

ما به‌ویژه در عراق متهم به نخواندن قرآن و نداشتن قاری یا حافظ قرآن در میان شیعیان بودیم؛ بنابراین، این پروژه را آغاز کردیم و به‌لطف خداوند متعال، اکنون یکی از پروژه‌های پیشرو را به مرحله اجرا درآوردیم. طرح حفظ ملی که بیش از ۱۰ هزار حافظ قرآن را شامل می‌شود، در عراق به‌برکت امام حسین علیه‌السلام در حال اجراست.

الهادی بیان کرد: پروژه دوم یا جهت دوم، مبتنی بر تحقیق و کار گسترده در حوزه علوم قرآنی بود. در ابتدا فعالیت‌های خود را با دوره‌های حضوری و آنلاین شروع کردیم و امروز این پروژه

از این موضوع بسیار دور بودیم. همچنین تحت نظارت مراجع دینی و علمای ما در نجف، این اثر علمی منتشر شد؛ زیرا در این شهر مقدس نیز مشورت‌هایی در این حوزه وجود داشت. همچنین حامی این پروژه، شیخ عبدالمهدی الکریلائی بود که حدود سال‌های ۲۰۱۳ یا ۲۰۱۴ با ما گفت: با وجود اینکه به مسائل مرتبط به اهل‌بیت علیهم‌السلام توجه دارید، امروزه نیازمند یک دانشنامه علوم قرآنی اهل‌بیت علیهم‌السلام هستیم. ما به زیرساختی مانند این در علوم قرآن نیاز داریم. ما آرزو داشتیم به دو یا سه جلد برسیم؛ زیرا واقعاً تصویری از کمیت یا مقدار آثاری که خاندان حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم باقی گذاشته‌اند، نداشتیم.

• **همه علوم اسلامی در سایه قرآن خلق شدند**

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدوی‌راد، مدیر کتابخانه علوم تفسیر و علوم قرآنی نیز در این نشست، تصریح کرد: این موسوعه بسیار عظیم است. این متن البته نیازمند یک مقدمه توجیه‌کننده و معرف است. علوم فی‌القرآن و علوم للقرآن باید مشخص شوند و تبیین دقیقی باید از آنها در مقدمات این‌گونه آثار انجام شود. همه علوم اسلامی در سایه قرآن خلق شدند؛ ولی باید نسبت‌های آن به‌خوبی مشخص شود.

گفتنی است، در پایان این برنامه با حضور شخصیت‌های برجسته حوزوی کشور از موسوعه ۶۰ جلدی دانشنامه قرآنی اهل‌بیت علیهم‌السلام با عنوان «اهل‌البیت‌القرآنیة» رونمایی شد.